

Ar tāku tukšās mājas lībiešu krastā iegādājās Latvijas intelektuāļi - rakstnieki, mākslinieki, mūziķi. Vēl ļopojām cemos in mājas, kas pieder Latvijā pazīstamiem cilvēkiem - eksponitiķim Ivaram Godmanim, Andrim Bērziņam, mākslinieci Helēnai Henriksonei, rakstniecei Dagnijai Zigmonei un Andrei Neiburgi, tagadējam Operas un baleta teātra direktoram Zigmaram Lļepiņam un citiem, arī no biznesa vides nākušiem cilvēkiem V. Ēmīstreis paslavē iprāšniekus, kuri, renovējot vecās vai būvējot

Foto - I.Zinkovska

agaids ar mūziku. Kolkaš Lībiešu saietu namā mediju pārstāvjus sagaidīja lībiešu folkloriste un muzikante Julgi Stalti un itgaileis, daudziem ļabi zināmais postfolkloras grupas “Rīkši” dalībnieks Ēriks Zeps. Protams, ar mūzikai! Ēriks jokoja, ka enāk laigāleši kā traki braukuši uz Kurzemi pie kurzemniecēm, lai gan laigāleši nepratuši lībiešu valodu, lībieši - itgailešu. Tā rezultātā, katram savā valodā runājot, radusies latviešu valoda.

unas ēkas, ar pietāti izturējušies pret vīdu un vietu: “Ēkas rganiski iekļaujas piekrastes ainavā un kultūrēsturiskajā vidē. e nav jūrmalai vai Baltezeram raksturīgie monstri ar torniņiem ai kaltām režģu sētām.”

Savs karogs, sava himna

Lībieši ir Baltijas jūras somu tauta, kas izveidojusies Latvijas teritorijā pirms vairāk nekā 1000 gadiem. Strašīgi, drosmīgi cilvēki, kas turēja bailes pat vikingsus. Saskaņā ar 2011. gada tautas skaitīšanas datiem Latvijā dzīvoja 250 lībieši. 20. gadsimta pirmajā pusē bija 1500 lībiešu valodas prātēju, bet mūsdienās viņa pasauļe ļabi sazināties lībiski spēj vismaz 30 valodas prātēji. Lībiešu palicis maz! Tauta neizmirst fiziski, neaiziet bojā karos. Tautas ieplūst viena otrā un saplūst. Tādēļ grūti pateikt, kur lībiskais beidzas un latviskais sākas. Tāču maza daļa lībiešu spējuši pastāvēt līdz mūsdienām. Lībiešiem, tāpat kā latgaļiem, ir savs karogs, kura krāsu salikums cieši saistīts ar lībiešu zvejnieku ikdienu: zilā krāsā - jūra, baltā - līedags, zaļā - priežu mežs. Lībiešiem ir arī sava himna “Mana tēvzene, mana dzimtene” (“Mīn izāmō, mīn sindinō”), kurai melodiju izveļējis to pašu, kāda ir lgaunijas un Somijas himnai.

Lai gan lībiešu kopiena ir neliela un teritoriāli izklīdēta, tā ir ļoti aktīva un dinamiska. Darbojas vairākas nevalstiskas organizācijas, no kurām vecākā ir Līvu savienība. Savu misiju pilda lībiešu tautas nams Mazirbē, kas ir lībiešu tautas simbols. Lībiešu saietu nams Kolkā, starptautiski nozīmīga ir Latvijas Universitātes lībiešu institūta dihi-nāšana. Lībiešu tautas namā Mazirbē (atklāts 1939. gadā), ko apmeklējam ceļojumā, katru gadu kopš Atmodas augustā svīn lībiešu svētkus. Muzikālo manojumu kopj un attīsta kori, folkloras ansambļi un kopas, tiek veidoti valodas mācību materiāli, top dzeļa lībiešu valodā. Starp citu, nesen iznākusi trīs autoru, viens no tiem ir Valts Ernštreits, dzejas grāmata “Trīlium” (lībiešu un angļu valodā), apbalvota ar Latvijas Literatūras (2019.) gada speciālbaltvu. Tās autori ir vītenīgie pasauļe, kas dzeļu raksta lībiešu valodā.

Jūrnīeku zābaki. Kolkaš Lībiešu saietu namā skatāma lībiešiem raksturīgo etnogrāfisko priekšmetu kolekcija. Starp priekšmetiem aplūkojams arī grozs, ar ko zvejnieki iznesa krastā zivis, un jūrnīeku ādas zābaki. Kad jūra izskaloja krastā noslikušos zvejniekus, vietējie iedzīvotāji centās viņiem zābakus novilkt. Klīda nostāsti: - ja tas nav izdevies, tad kājas bieži vien nogrieztas, tādēļ lībiešus saukuši arī par kājgriežiem. Visvairāk kuļi avarējuši Kolkašragā, kur Baltijas jūras viļņi saduras ar Rīgas jūras līča viļņiem, veidojot bīstamas straumes. Tā ir vieta, kur daba parāda savu varenību.

Foto - J.Smaļinskis

Zilā gōvs. Lībiešiem ir teika par zilo govī: jūras meita izvedusi savas govīs pagantīies, bet cilvēki to pamanijuši un vienu vai vairākas govīs paturējuši. Tā zilās, jeb mēness govīs sākušas valroties lībiešu zemē. Zilās govīs figūra novietota arī “Pīrāgos”, kur saimnīeko Signe Dišlere. Saimnīece saka, - lētāk būtu sanācis nopirkt dzīvu govī, nekā iegādāties šo govīs figūru.

Foto - J.Smaļinskis

Brīvbrīdi sagatavoja I.Zinkovska

CILVĒK ZINĀS

Ar spēli atzīmē Latvijas 15 gadus Eiropas Savienībā

9.maijā Balvu Centrālā bibliotēka plīvētas skvērā bija sapulcinājuši Balvu pamatskolas skolēnus, kuri, spēlēs un rotaļās ceļojot no vienas valsts uz otru, palīdzēja Balvu Vīciņam atrast pazaudētās dzeļas rindīgas. Tas bija Antona Silišana dzeļojis “Saproto”: “Saproto, saproto gan,/ko vecais tēvs saka man:/lai mācos kā taurēis līdēt,/lai mācos kā kīzaceis augstajā smilšu kāpā rāpīties,/lai mācos kā pīdīdies vējā līekties, bet neizt./lai mācos kā dziesma skanēt un neatzinīsties,/lai mācos kā valoda mūsu ar pūgānes vārdiem ar nākotni runāt.” (2004.)

Azīmējot 15 gadus, kopš Latvija iestājās Eiropas Savie-nībā, skolēni virtuāli paviesojās septiņās valstīs, katrā izpildot kādu uzdevumu un par pareizu atbildi iegūstot vienu dzeļoja rindīgu, lai nosīegumā uzziņātu visu tā saturu. lgaunijā bibliotēkāre Sarmīte Virza ar skolēniem no lieliem burtiem lika kopā atbildes uz jautājumiem, līelbīrtānijas stūrītī strādāja Diāna Krampūža, Zviedrijas - līveta Kacēna, vadot sporta stafetes, Francijā puzzles lika bērni kopā ar Elītu Teļlani, bet uz Itālijas mākslas instalācijām visiem līdzi devās pats Balvu Vīciņš. Zināšanu rullīti grieza Latvijā. To uzgrīēzot, skolēniem vajadzēja rast atbildes uz jautājumiem par literatūru, folkloru, Latviju, Balvīem un vispārīgiem jautājumiem. Viens no tādīem, piemēram, bija: “Kā sauc avīzi, kuras pirmās numurs iznāca 1950.gadā un kuras pirmais nosaukums bija “Balvu Taisnība?” “Vadūguns” vārdu bērni zināja!

Foto - Z.Logina

Dānija - līelformāta spēle “Cīrks”. Šeit ar bērniem darbojās skolotāja Gunita Pugeļa vērojot, kā skolēni pa “Cīrka” kāpnēm un lauciņiem vada robotus.

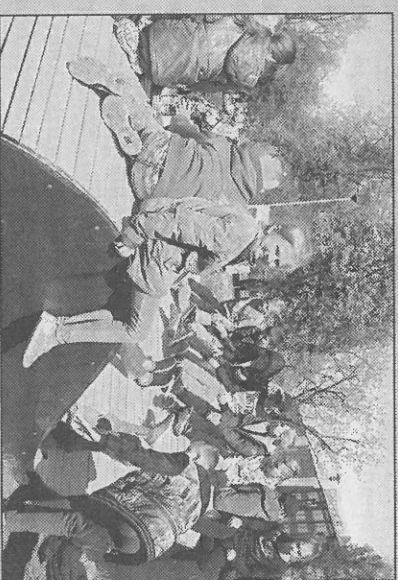

Foto - Z.Logina

Bērnu iecienītie zvīņņi. Līdz ar ideļu par tēmu “Latvija Eiropas Savienībā - 15” skaistāks tapa arī skvērs, kur ļau agrāk izvietotie zvīņņi ieguva jaunu krāsojumu, bet āra lasītavas jeb grāmatu būrīši kokos, kā tos dēvē bērni, piepildījās grāmatām.

NEDEĻAS CITĀTS

“Braucu ar mašīnu alkohola reibumā, jo biju pārāk iereibis, lai ietu kājām.”

(No divu autorvārdītiņu sarunas)

Redakcija atvairinoļas visiem, kurns “Cīvēkziņas” atvairinoļas vai atvairinos